

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 364/2014-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. júna 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. V., zastúpenej JUDr. Michalom Feciľakom, Advokátska kancelária, Jesenná 8, Prešov, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 3 S 45/2013-36 z 20. decembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. V. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. apríla 2014 doručená sťažnosť M. V. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 S 45/2013-36 z 20. decembra 2013.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«... Konaním, ktorým došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky, je uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 S 45/2013 zo dňa 20. 12. 2013. Uznesenie Krajského súdu v Prešove nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 04. 02. 2014.

Sťažovateľka sa podanou žalobou, doručenou Krajskému súdu v Prešove dňa 05. 06. 2013 domáhala, aby súd uložil žalovanému Obvodnému pozemkovému úradu Prešov, v konaní č. k. PPaLH 99/92 konať a doručiť žalobcovi (sťažovateľke) rozhodnutie č.: OPPaLH 99/92 -1/S1 zo dňa 22. 01. 1999, OPPaLH 99/92 - 11/S1 zo dňa 07. 04. 1999 a OPPaLH 99/92 - 13/S1 zo dňa 14. 04. 1999, do 30 dní od právoplatnosti uznesenia a taktiež aj povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania.

V žalobe sťažovateľka poukázala na nečinnosť žalovaného - Obvodného pozemkového úradu Prešov, v konaní vedenom pod č. k. OPPaLH 99/92 vo veci navrátenia vlastníctva k pozemkom bývalého pozemkového spoločenstva - Urbár Šváby. Poukázala na to, že listom zo dňa 28. 03. 2012 doručeným dňa 30. 04. 2012 vyzvala žalovaného na doručenie rozhodnutí vydaných v tomto konaní, keďže mala vedomosť o tom, že žalovaný v roku 2011 niektorým - žijúcim členom Urbáru Šváby doručoval vydané rozhodnutia na základe uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 S 39/2009 z 31. 03. 2011.

Keďže žalovaný na výzvu sťažovateľky nereagoval a požadované rozhodnutia jej nedoručil, podala sťažovateľka dňa 08. 04. 2013 Okresnej prokuratúre Prešov Podnet - upozornenie na nezákonný postup pred podaním žaloby na nečinnosť orgánu verejnej správy.

Dňa 27. 05. 2013 bola sťažovateľke doručená odpoveď Okresnej prokuratúry Prešov k podanému podnetu č. Pd 95/13 z 22. 05. 2013, v ktorej okresný prokurátor okrem iného uviedol, že „Preskúmaním na vec sa vťahujúceho spisového materiálu nebol zistený zákonný dôvod na prijatie niektorého z prokurátorských opatrení.“

Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn. 3 S 45/2013 zo dňa 20. 12. 2013 žalobu sťažovateľky zamietol a náhradu trov konania účastníkom nepriznal...

Všetky vyššie uvedené rozhodnutia mali vyznačenú doložku právoplatnosti a vykonateľnosti, tzn., že prebehlo reštitučné konanie na základe návrhu Urbár Šváby - pozemkové spoločenstvo, ktoré v konaní zastupoval vtedajší predseda S. K., ktorý však, na konanie a zastupovanie oprávnených osôb - členov pozemkového spoločenstva nebol splnomocnený. Tzn., že nebol splnomocnený zastupovať ani právnu predchodkyňu sťažovateľky – E. R.. Túto skutočnosť preukazuje čestné prehlásenie E. R. zo dňa 02. 10. 2008...

Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že žalovaný v 7. rade konal so S. K. bez toho, aby sa tento preukázal, že je oprávnený konať za oprávnené osoby. Takéto oprávnenie zo stanov Urbárskeho spoločenstva Šváby, na ktoré poukazuje žalovaný nevyplýva...

Ďalej sťažovateľka predložila Krajskému súdu v Prešove tabuľku, z ktorej vyplýva, že súčet platných podielov podielnikov uvedených v plnomocenstve z 20. 11. 1992 predstavuje iba 47,35 % podielov z celku. Keďže tento zoznam podielnikov v roku 1992 nebol správny, bol OPU PO predložený iný zoznam podielnikov Urbáru Šváby s menami 148 podielnikov, tak ako sú uvedené v zoznamoch podielnikov, ktoré sú prílohou žiadaných - nedoručených rozhodnutí OPÚ PO (č. OPPaLH 99/92 -1/S1, OPPaLH 99/92 -11/S1 a OPPaLH 99/92 -13/S1). Z priloženej tabuľky taktiež vyplýva, že súčet platných podielov podielnikov, ktorí platne podpísali splnomocnenie z 20. 11. 1992 a sú uvedení aj v zoznamoch osôb, ktoré sú prílohou nedoručených rozhodnutí, je iba 38,59 % z celku. ...»

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal takéto rozhodnutie:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo M. V. na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 S 45/2013 zo dňa 20.12.2013, porušené bolo.

3. Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 S 45/2013 zo dňa 20.12.2013 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

4. Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť M. V. trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 340,90 EUR (za dva úkony po 134,- EUR - prevzatie a príprava právneho zastúpenia, písomné podanie na ústavný súd, plus 2 x režijný paušál po

8,04 EUR a DPH vo výške 56,82 EUR zo základu dane 284,08 EUR) na účet advokáta JUDr. Michala Fecil'aka do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov

viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Sťažovateľka namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 3 S 45/2013-36 z 20. decembra 2013. Krajský súd označeným rozhodnutím zamietol návrh sťažovateľky proti nečinnosti orgánu verejnej správy proti odporcovi Okresný úrad Prešov, pozemkový a lesný odbor.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 250t ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

Podľa § 250t ods. 8 OSP na konanie podľa tejto hlavy sa použijú ustanovenia prvej a druhej hlavy tejto časti primerane, ak v tejto hlave nie je ustanovené inak.

Podľa § 250b ods. 2 OSP ak žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie správneho orgánu nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom konania malo konať, súd overí správnosť tohto tvrdenia a uloží správnemu orgánu doručiť tomuto účastníkovi správne rozhodnutie a podľa okolností odloží jeho vykonateľnosť. Týmto stanoviskom súdu je správny orgán viazaný. Po uskutočnenom doručení predloží správny orgán spisy súdu na rozhodnutie o žalobe. Ak sa v rámci správneho konania po vykonaní pokynu súdu na doručenie správneho rozhodnutia začne konanie o opravnom prostriedku, správny orgán o tom súd bez zbytočného odkladu upovedomí.

Podľa § 250b ods. 3 OSP súd postupuje podľa odseku 2, len ak od vydania rozhodnutia, ktoré nebolo žalobcovi doručené, neuplynula lehota troch rokov.

Ústavný súd poznamenáva, že medzi právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a jemu porovnateľným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností, a prípadné porušenie uvedených práv je preto potrebné posudzovať spoločne.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého

porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. februára 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prerokovanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu ústavné právo na súdnu ochranu však neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02).

Vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k. 3 S 45/2013-36 z 20. decembra 2013, ktorým okresný súd zamietol návrh sťažovateľky proti nečinnosti orgánu verejnej správy, sťažovateľka namieta, že krajský súd týmto uznesením nedôvodne zamietol návrh sťažovateľky, ktorým žiadala o doručenie reštitučných rozhodnutí, ktoré boli doručené ostatným žijúcim členom pozemkového spoločenstva. Ďalej krajský súd nesprávne vyhodnotil otázku platnosti splnomocnenia S. K. na zastupovanie v reštitučnom konaní. Sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie za arbitrárne.

Krajský súd v uznesení č. k. 3 S 45/2013-36 z 20. decembra 2013 dospel k týmto právnym záverom:

„... Vychádzajúc z vyššie citovaných zákonných ustanovení, ktoré sa analogicky vzťahujú aj na daný prípad, návrh nie je prípustný, lebo od vydania rozhodnutí, ktoré navrhovateľka žiada doručiť uplynula lehota viac ako 3 rokov (ide o rozhodnutia z roku 1999 a návrh bol podaný v roku 2013).

Okrem neprípustnosti krajský súd návrh zamietol aj pre jeho nedôvodnosť. Ak dodatočne po smrti E. R. spochybňuje navrhovateľka ako jej právna nástupkyňa platnosť plnomocnenia, ktorým E. R. splnomocnila Š. K. na zastupovanie v konaní podľa zákona č. 229/1991 Zb. a rozhodnutia žiada doručiť na základe čestného prehlásenia E. R. zo dňa 02. 10. 2008 je potrebné uviesť, že v konaní podľa § 2501 O. s. p. možno uložiť správnomu orgánu povinnosť konať len v prípade, že nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom. Z ustanovení zákona č. 229/1991 Zb., ale ani

z iných právnych predpisov odporcovi nevyplýva právo (teda ani povinnosť) posudzovať platnosť plnomocenstva, posúdenie tejto otázky (posúdenie platnosti právneho úkonu - plnomocenstva) neprislúcha ani krajskému súdu v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy. O platnosti či neplatnosti právneho úkonu môže rozhodovať jedine súd v riadnom civilnom konaní a až do rozhodnutia súdu je správny orgán svojimi právoplatnými rozhodnutiami viazaný.

Kedže odporca nemôže posudzovať platnosť plnomocenstva, nemôže posúdiť ani dôvodnosť tvrdení navrhovateľky, že jej majú byť doručené reštitučné rozhodnutia z roku 1999. Naopak správny orgán je právoplatnými rozhodnutiami viazaný...“

Z citovanej časti odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že krajský súd sa štandardným a ústavne akceptovateľným spôsobom vyrovnal s otázkou neprípustnosti návrhu (od vydania rozhodnutí, ktoré sťažovateľka žiadala doručiť, uplynula lehota viac ako 3 rokov) a aj s otázkou nedôvodnosti návrhu, ktorý sťažovateľka oprela o spochybnenie neplatnosti splnomocnenia, ktorým jej právna predchodkyňa splnomocnila S. K. na zastupovanie v reštitučnom konaní (o platnosti splnomocnenia môže rozhodnúť všeobecný súd v občianskom súdnom konaní, a nie krajský súd v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy).

Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, je ústavne akceptovateľné, pričom nezistil existenciu skutočností svedčiacich o tom, že by ho bolo možné považovať za popierajúce zmysel práva na súdnu ochranu, keďže krajský súd zrozumiteľne vysvetlil právne závery, ku ktorým dospel. Uvedené platí aj v prípade, keď sa vnútorná intencionalita právnych úvah sťažovateľky uberala iným smerom ako právny názor krajského súdu, ktorý síce rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľka nesúhlasí, avšak rozhodnutie dostatočne odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. K tomu ústavný súd obdobne poznamenáva, že ak sa konanie pred všeobecným

súdom neskončí podľa želania účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia základného práva (napr. II. ÚS 54/02).

K námietke nevysporiadania sa so všetkými skutočnosťami uvádzanými sťažovateľkou ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou uvádza, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd napadnutým uznesením č. k. 3 S 45/2013-36 z 20. decembra 2013 neporušil sťažovateľkou označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd preto sťažnosť vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k. 3 S 45/2013 36 z 20. decembra 2013 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde považujúc ju za zjavne neopodstatnenú. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky (zrušenie uznesenia krajského súdu č. k. 3 S 45/2013-36 z 20. decembra 2013 a vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie náhrady trov konania) v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2014